

Crònica negra

Què se'n va fer, del reu Bacó?

Lacueva reconstrueix el periple del parricida escaldenc, condemnat el 1896 a cadena perpètua

FONS ROMEU / ARXIU NACIONAL / 'ANDORRA... ARA FA TEMPS'



17 d'abril del 1896: després de la lectura pública de la sentència a la plaça, Bacó és conduït a la presó de la Casa de la Vall.

Redacció
ANDORRA LA VELLA

L'última vegada que en vam parlar va ser fa un parell d'anys, amb motiu de la reaparició d'una fotografia del veguer Romeu on el reu Manuel Bacó travessa l'actual plaça Benlloch camí de la presó de Casa de la Vall: som al 17 d'abril del 1896 i el tribunal de Corts l'acaba de condemnar a treballs forçats a perpetuïtat. Encara se'n va sortir prou bé: la pena de mort li va ser finalment commutada perquè algú va tenir el coratge de demanar clemència al tribunal, i la va obtenir. Era el just càstig –com a mínim, el que tocava– a un crim que devia commocionar la minúscula societat andorrana de l'època: el tribunal el va considerar culpable de l'assassinat de la seva mare, Maria Calbó, de cal Marió d'Engordany, perpetrat el migdia de l'11 de gener del 1896.

Tot això ja ho sabem, és clar, i el reu Calbó l'havíem deixat a Porté, fins on l'havien conduït dos homes armats i el Sisco de Sans per entregar-lo a les autoritats franceses, perquè era a França on havia de complir la condemna. A partir d'aquí li perdiem la pista, i desconeixíem per tant el presidi on Bacó va complir la pena, quins van ser els treballs forçats que li van tocar, si efectivament va ser "a perpetuïtat", com establia la sentència i si mai més va tornar a les nostres (i seves) valls neutres. Fins ara, és clar. Perquè si en tornem a parlar avui i aquí és perquè Ludmilla Lacueva ens revela al Gong de demà i al de divendres el destí funest del reu Bacó. Natural-

ment, no avançarem els detalls del més aviat terrible destí que li esperava i que probablement ell mai no hauria imaginat.

El cas és que el rastre del parricida se li va aparèixer a Lacueva mentre recollia informació per a *L'home de mirada clara*, la biografia novel·lada de Charles Romeu, que com a veguer que era –i llarguíssim, perquè va exercir des del 1887 fins a la seva mort, el 1933– va assistir a la lectura pública de la sentència i en va deixar constància fotogràfica, així que tot plegat ho podem considerar com un efecte col·lateral de la novel·la. El que encara no ha pogut determinar és com va acabar Rosa Albós, esposa de Bacó i nora,

per tant, de la difunta Maria, a qui el mateix Tribunal de Corts va condemnar a deu anys de treballs forçats "com a instigadora del crim, per ser la causa constant de les qüestions amb sa difunta sogra, ja que la presència de ella en la casa de sos sogres feia perdre la tranquil·litat y originava la discòrdia", conclou la sentència. Però no s'estranyin si li acaba trobant també a ella la pista.

Bacó, en fi, té el dubtós mèrit d'haver sigut l'únic reu condemnat a mort a qui el Tribunal va acabar commutant la pena capital. Abans que ell, el canillenc Joan Mandicó va ser agarrotat, la pena instaurada el 1855 pel bisbe Caixal, que la

considerava més humana que la forca. Mandicó va ser executat el 29 de febrer del 1860: Corts l'havia considerat culpable de la mort de Gil Areny, de casa Marticella dels Plans, perpetrada el gener de l'any anterior. I el tercer protagonista d'aquesta crònica negra és, és clar, el fratricida i també canillenc Pere Areny, afusellat el 18 d'octubre del 1943 al cementiri de la capital. Hi ha un quart reu, un tal Masteu, contrabandista pallarès acusat de pelar un col·lega seu que, segons *Le Soleil Illustré* va ser decapitat, glups, el 1861 en plena plaça. Però a l'Arxiu no se'n conserva la sentència i, la veritat, sona a pura mistificació.

Clàssica

El concert de Nadal reuneix 250 alumnes de l'Institut

Redacció
ANDORRA LA VELLA

El Centre de Congressos acull demà el concert de Nadal de l'Institut de Música de la capital. L'espectacle d'aquest curs s'inspira en *La revolta dels tions*, el relat amb què Lluc Sasplugas –exalumne de l'Institut– es va endur el 2012 el concurs de contes de Nadal. Els 250 alumnes del centre es distribuïran en una dotzena de conjunts instrumentals entre violoncels, guitarres, clarinets, flutes, saxos, piano a quatre mans, grup de cambra, cant coral i orquestres infantil, juvenil i gran.

Audiovisual

El llarg 'Solo', a la venda en DVD i l'11 de gener a Netflix

Redacció
ANDORRA LA VELLA

El llargmetratge *Solo*, en què Jose Pozo (Imminent) ha participat com a productor executiu i que a l'agost es va estrenar comercialment a sales d'Espanya i Andorra, ja està disponible en Blu Ray i DVD, i l'11 de gener del 2019 s'estrena a la plataforma Netflix. Dirigida la tardor del 2017 a l'illa canària de Fuerteventura per Hugo Stevens i protagonitzada per Alain Hernández, segueix l'epopeia real del surfista Álvaro Garrido.

BIG
winter
FORFET
10 TORNOS

No et quedis sense
freestyle & skatepark
aquest hivern!

360°
extrem
Centre Freestyle Indoor Andorra

Forfet de 10 entrades per gastar durant l'hivern:

Zona Freestyle
-14 anys 158€
+14 anys 180€

Zona Combo
-14 anys 180€
+14 anys 216€

SKATEPARK
54€

del 20 de novembre de 2018 al 30 d'abril de 2019

Av. Santa Coloma, 136. AD500 Andorra la Vella · info@360extrem.com · Tel. 828 566 · www.360extrem.com · f t g+